

VENDIMI I KATËRT MBI ZBATIMIN E REKOMANDIMEVE TË PANELIT PËR SHQYRTIMIN E TË DREJTAVE TË NJERIUT

Data e vendimit: 11 dhjetor 2019

Lënda nr. 2011-20

X dhe 115 ankues të tjerë

kundër

EULEX-it

Paneli për Shqyrtimin e të Drejtave të Njeriut, në takimin e mbajtur me 11 dhjetor 2019, ku të pranishëm ishin anëtarët e paraqitur në vijim:

Z. Guénaël METTRAUX, kryesues
Znj. Anna BEDNAREK, anëtar
Znj. Anna AUTIO, anëtare

Ndihmuar nga:
Z. Ronald Hooghiemstra, zyrtar ligjor

Pas shqyrtimit të ankesës si më lartë, të paraqitur në përputhje me Veprimin e Përbashkët të Këshillit 2008/124/CFSP të datës 4 shkurt 2008, Konceptin Llogaridhënës të EULEX-it të datës 29 tetor 2009 për themelimin e Panelit për Shqyrtimin e të Drejtave të Njeriut dhe Rregullores së punës së Panelit, e ndryshuar më 15 janar 2019,

Pas shqyrtimit, vendosi si në vijim:

I. HISTORIKU I PËRGJITHSHËM I LËNDËS DHE I VENDIMIT TË PANELIT TË DATËS 22 PRILL 2015

1. Në këtë lëndë përfshihen shkelje të rënda të të drejtave të njeriut. Si historik, kjo lëndë ka të bëjë me keqtrajtimin dhe shkeljen e të drejtave themelore të 115 parashtresve të ankesave të përkatësisë etnike rome nga veprimet dhe mosveprimet që i atribuohen autoriteteve të ndryshme.
2. Për shkak të kufizimeve të mbi juridiksionin e tij, Paneli për Shqyrtimin e të Drejtave të Njeriut (në tekstin e mëtejme: Paneli kishte kompetencë për t'u marrë vetëm me shkeljet e të drejtave që i atribuohen Misionit të EULEX-it Kosovë (në tekstin e mëtejme: Misioni) gjatë mandatit të tij ekzekutiv.

3. Me vendimin e datës 22 prill 2015, Paneli ka vendosur që Misioni ishte përgjegjës për shkeljen e të drejtave të këtyre individëve për një zgjidhje efektive juridike, të garantuar, ndër të tjera, me nenin 13 të Konventës Evropiane për të Drejtat e Njeriut (Konventa) që i atribuohet Misioni në këtë rast. Veçanërisht problematike ishte mos kryerja nga ana e Misionit e një hetimi efektiv të rrethanave në të cilat të drejtat themelore të viktimave ishin shkelur nga autoritetet e tjera.
4. Paneli në përputhje me rrethanat i ka bërë këto rekomandime shëfës së Misionit (ShM-së) sipas rregullës 34 të rregullores së punës:

“Se ShM-ja t’i udhëzojë zyrtarët kompetent të EULEX-it që të kërkojnë prej autoriteteve të Kosovës nëse është duke u zhvilluar ndonjë hetim për këtë çështje dhe nëse po, në cilën fazë të procesit tani gjendet çështja. ShM-ja duhet të informojë Panelin për rezultatin e kësaj kërkese.

Pas marrjes së këtij informacion, ShM-ja duhet t’i udhëzojë prokurorët e EULEX-it të shqyrtojnë nëse do të marrin ose jo përgjegjësinë për këtë rast në pajtim me nenin 7(A) të Ligjit nr. 04/L-273 mbi Juridiksionin dhe Kompetencat e Gjyqtarëve dhe Prokurorëve të EULEX-it (Ligji mbi Juridiksionin), duke marrë parasysh rrethanat përkatëse, siç theksohet më lart, në veçanti nevojën që Misioni të garantojë mbrojtjen efektive të të drejtave të parashtruesit të ankesës. ShM-ja duhet të informojë Panelin për vendimin e prokurorit në lidhje me këtë”.

5. Paneli gjithashtu ka kërkuar nga ish ShM-ja t’i ofroj Panelit informatat e kërkuara më së voni deri me datën 15 qershor 2015.
6. Më 31 gusht 2015, ShM-ja ka informuar Panelin për një numër masash të ndërmarra në lidhje me rekomandimet e Panelit. Në veçanti, ai i ka shkruar shefit të Divizionit Ekzekutiv të EULEX-it dhe u.d. të kryeprokurorit të EULEX-it duke kërkuar që të marrin në konsideratë vendimin e Panelit dhe duke kërkuar nga ata që të vlerësojnë nëse do të kishte mundësi të zbatohet neni 7A i Ligjit nr. 04/L-273 mbi Juridiksionin dhe Kompetencat e Gjyqtarëve dhe Prokurorëve të EULEX-it të ndryshuar (Ligji mbi Juridiksionin) në çështjen penale që është subjekt i vendimit të Panelit dhe që t’ia caktojë rastin ndonjë prokurori të EULEX-it për shkak të “rrethanave të jashtëzakonshme” në kuptim të kësaj dispozite.
7. Më 19 gusht 2015, u.d. i shefit të Misionit dhe u.d. i kryeprokurorit kanë njoftuar ShM-në se sipas nenit 7A, siç kërkohet nga neni 7A i Ligjit për juridiksionin dhe kompetencat e gjyqtarëve dhe prokurorëve të EULEX-it të ndryshuar (Ligji nr. 04/L-273), ata kishin vlerësuar bashkërisht lëndën dhe kishin arritur në përfundimin se rrethanat e jashtëzakonshme nuk ishin përmbushur për të nxitur juridiksionin e prokurorëve të EULEX-it. Ata arritën në përfundimin se "rrethanat e jashtëzakonshme" të kërkuara nga neni 7A nuk ishin përmbushur dhe juridiksioni i prokurorëve të EULEX-it nuk mund të nxi tej. Sidoqoftë, ushtruesi i detyrës së prokurorit të EULEX-it e siguroi ShM-në që, nëse rrethanat e tilla shfaqen në të ardhmen, lënda dhe zbatueshmëria e nenit 7A mund të rishqyrtohet.
8. Më tej u.d. i kryeprokurorit të EULEX-it ka parashtruar se në vendimin e tij mbi meritat e kësaj lënde, Paneli kishte kritikuar EULEX-in për fillimin e hetimit një ditë pas të ashtuquajturës “data e afatit përfundimtar” të 14 prillit 2014. Ai ka argumentuar se deri më tani nuk kishte pasur asnjë vendim për të filluar hetimin, por lënda ka mbetur aktualisht në fazën paraprake hetimore me qëllim të përcaktimit nëse ishte kryer vepër penale apo jo, dhe nëse po, kush do të ishte i dyshuari për atë vepër penale. U.d. i kryeprokurorit të EULEX-it gjithashtu kishte parashtruar se përfaqësuesi i ankuesve

nuk i ishte përgjigjur pyetjeve të dërguara nga prokurori vendor dhe informatat e ofruara nga ankuesit duket se kanë vlerë shumë të kufizuar dëshmuese.

9. Pavarësisht prej çfarë u përmend më sipër, prokurori vendor i caktuar në këtë lëndë ka dërguar raportin penal në Prokurorinë Speciale të Kosovës për të vlerësuar nëse do të binte ajo në kompetencë të tyre. Përgjigja ishte negative; sipas zëvendës kryeprokurorit të Zyrës së Prokurorisë Speciale, nuk kishte asnjë indikacion për përfshirjen e krimin të organizuar në këtë rast dhe kështu ajo ka dalë jashtë juridiksionit të tij. Rrjedhimisht lënda ka mbetur tek autoritetet ndjekëse të Kosovës.
10. U.d. i kryeprokurorit të EULEX-it ka dhënë garanci se prokurori i EULEX-it i caktuar më parë në këtë lëndë do të ishte në dispozicion të prokurorit vendor në kapacitetin e tyre të mentorimit dhe këshillimit.
11. Më 13 shtator 2015, ankuesit kanë parashtruar përgjigjen e tyre lidhur me informacionin e dhënë nga ShM-ja. Ata nuk u pajtuan me parashtrimin e ShM-së lënda ishte jashtë juridiksionit të EULEX-it. Ata gjithashtu pohuan se, në kundërshtim me pohimet e ShM-së, përfaqësuesit e tyre nuk ishin kontaktuar nga EULEX-i Kosovë.
12. Më pas, Paneli në lidhje me këtë rast ka lëshuar tre vendime pasuese.

II. VENDIMI I PARË PASUES

13. Në një vendim pasues të datës 11 nëntor 2015, Paneli ka vënë në dukje hapat e ndërmarrë nga ShM-ja për zbatimin e rekomandimeve të Panelit, siç ishte theksuar në letrën e tij të datës 31 gusht 2015.
14. Paneli kanë thënë se ishte i bindur që ShM-ja ka zbatuar rekomandimin e tij për të kërkuar nga autoritetet vendore nëse hetimet ishin në proces e sipër ose jo. Në këtë kontekst është vërejtur se lënda së pari ishte sjellë në vëmendjen e autoriteteve të prokurorisë së Kosovës në nëntor 2013, pothuajse dy vjet më herët. Më tutje ishte theksuar se ShM-ja nuk kishte ofruar asnjë informatë lidhur me atë nëse ishte marrë apo jo ndonjë dëshmi gjatë hetimit apo nëse ndonjë dëshmitar ishte marrë në pyetje nga autoritetet ndjekëse të Kosovës. ShM-ja gjithashtu nuk kishte dhënë ndonjë informacion lidhur me afatin e mundshëm brenda të cilit mund të përfundohej lënda. E as nuk ishte vërtetuar se viktimat ishin përfshirë në mënyrë kuptimplote në procesin e hetimeve në vazhdim e sipër. Prandaj nuk ishte treguar për bindjen e Panelit se ka pasur progres të vërtetë në atë hetim. Në këto rrethana, e drejta e ankuesit për një mjet efektiv juridik, në përputhje me nenin 13 të Konventës, ende konsiderohej se ishte në mënyrë negative i prekur nga mungesa e një përpjekjeje të dukshme për hetimin e menjëhershëm dhe efektiv të lëndës.
15. Për më tepër, Paneli ka vënë në dukje vendimin e kryeprokurorit të Shtetit të Kosovës dhe kryeprokurorit të EULEX-it për të mos e caktuar lëndën tek ndonjë prokuror i EULEX-it. Paneli konsideron se efektshmëria e hetimit do të ishte përmirësuar në masë të madhe nëse do të ishin shfrytëzuar ekspertiza dhe burimet e kryeprokurorit të EULEX-it.
16. Rrjedhimisht, Paneli konsideron se hapat e ndërmarrë deri më tani nga EULEX-i nuk ishin të tilla që të sigurohej se e drejta themelore e ankuesit për një zgjidhje efektive po mbrohej në mënyrë efektive. Prandaj Paneli e ka ftuar Misionin të vazhdojë ndërlidhjen me autoritetet kompetente të Kosovës me synimin për të përcjellë progresin e hetimit. Paneli më tutje ka ftuar ShM-në që të sigurojë informata mbi mënyrën në të cilën nocioni i "rrethanave të jashtëzakonshme", sipas kuptimit të nenit 7A, si kriter

vendimtar, të interpretohet në praktikë në lëndët që janë duke u marrë përsipër nga autoritetet ndjekëse të EULEX-it.

17. Paneli ka shpallur se ShM-ja kishte zbatuar rekomandimet e veta vetëm pjesërisht dhe se e drejta e ankuesit për një zgjidhje efektive ka vazhduar të ndikohej negativisht në mungesë të hetimit efektiv të lëndës.
18. Paneli ka ftuar ShM-në të ofroj sqarime të cilat i kishte kërkuar në lidhje me interpretimin nga EULEX-i Kosovë, të dispozitës së “rrethanave të jashtëzakonshme” të nenit 7A të Ligjit mbi Juridiksionin. Paneli gjithashtu ka ftuar EULEX-in Kosovë përmes ShM-së të kërkojë informacion të rregullt nga autoritetet e Kosovës në lidhje me ecurinë e hetimeve nga ana e tyre. Paneli po ashtu ka ftuar EULEX-in Kosovë, përmes ShM-së, të kërkojë informacion të rregullt nga autoritetet e Kosovës në lidhje me ecurinë e hetimeve jo më vonë se me datën 28 shkurt 2016 dhe të vazhdojë të merrej me çështjen.
19. ShM-ja i është përgjigjur Panelit më 2 mars 2016 në lidhje me rekomandimet e dhëna nga Paneli në vendimin e tij të datës 11 nëntor 2015. Sa i përket kërkesës dërguar ShM-së për dhënie të informatave rreth mënyrës së interpretimit në praktikë të nocionit “rrethana të jashtëzakonshme” në kuptim të nenit 7A si kriter vendimtar për rastet që merren në shqyrtim nga autoritetet e EULEX-it për ndjekje penale, ShM-ja ishte përgjigjur si vijon:
 - Ishte dashur të kihej parasysh se zbatimi i nenit 7A ka kërkuar vendim të përbashkët nga kryeprokurori i Shtetit të Kosovës dhe kryeprokurori i EULEX-it, andaj secili rast ishte vlerësuar bashkërisht.
20. ShM-ja ka thekuar se procedura për vlerësimin e pranisë së rrethanave të tilla ishte miratuar nga kryeprokurori i Shtetit dhe ushtruesi i detyrës së kryeprokurorit të EULEX-it në tetor të vitit 2014. Në mënyrë specifike, ishte thënë se për çdo vlerësim të atillë të vlenin kriteret e paraqitura në vijim:
 - Nëse ekspertiza dhe përvoja e prokurorëve të EULEX-it do të siguronin hetimin dhe ndjekjen penale të duhur të rastit;
 - Ekzistojnë dyshime të bazuara për tentime të ndikimit mbi hetimet apo ndjekjen penale;
 - Rasti nën hetime apo ndjekje penale prekë interesat e shteteve anëtare të BE-së apo përfshirjen e ndonjë pjesëtari të stafit të EULEX-it në Kosovë.
21. ShM-ja ka thekuar se nëse përmbushet një apo më shumë prej këtyre kriterëve, atëherë kryeprokurori apo zëvendës kryeprokurori i Prokurorisë Speciale të Republikës së Kosovës (PSRK), apo kryeprokurori i Prokurorisë Themelore të Mitrovicës, së bashku me prokurorin e EULEX-it do të paraqisnin propozim të arsyetuar të përbashkët tek kryeprokurori i Shtetit të Kosovës dhe tek kryeprokurori i EULEX-it me qëllim që rasti t'i caktohet një prokurori të EULEX-it, qoftë vetëm ose së bashku, në një ekip të përzier, varësisht prej rrethanave të rastit.
22. Meqë në rastin në fjalë ka pasur përfshirje të prokurorëve të EULEX-it në një fazë të hershme, asnjë prej kriterëve të paraqitura më sipër nuk konsiderohej të ishte përmbushur. Rasti nuk kishte asnjë tipar që do të kërkonte ekspertizë speciale prokuroriale të prokurorëve të EULEX-it; nuk kishte tregues të përpjekjeve për ndërhyrje në hetime; prokurorët vendorë shprehën gatishmërinë dhe mundësinë për të punuar në rastin, andaj fillimisht ishte krijuar një ekip i përzierë. Për më tepër, rasti nuk

dukej se i prekte interesat e shteteve anëtare të BE-së e as nuk ka pasur ndonjë përfshirje të ndonjë pjesëtari të stafit të EULEX-it në këtë rast.

23. ShM-ja po ashtu ka theksuar se rasti kishte qenë dhe ende vazhdonte të ishte në fazën fillestare të procesit hetimor me qëllim të përcaktimit nëse ishte kryer apo jo vepër penale dhe nëse ishte kryer vepër penale, cila vepër do të mund të ishte dhe kush mund të ishte/ishin i/të dyshuari/dyshuarit. Përfaqësuesi i ankuesve nuk iu ishte përgjigjur kërkesave të fundit që i ishin dërguar atyre nga ana e prokurorit vendor dhe informatat e dhëna nga ankuesit deri më tani dukeshin të kishin vlerë dëshmuese të kufizuar.
24. Në lidhje me pyetjet e Panelit sa i përket statusit të atëhershëm të rastit, ShM-ja ka theksuar se prokurori i EULEX-it ishte takuar me prokurorin vendor për të diskutuar rreth hapave që ishin ndërmarrë. Meqë prokurori vendor që fillimisht ishte caktuar për rastin në atë kohë ishte suspenduar, nën dyshimet për shkelje të detyrës, rasti i ishte caktuar një prokurori tjetër vendor. Ky prokuror vendor ka shprehur keqardhje për pamundësinë e ndërmarrjes së hapave që prej se i ishte caktuar rasti meqë ai ka pretenduar se ishte tejet i ngarkuar me hetime të rasteve më urgjente, ku të pandehurit ishin në paraburgim. Megjithatë prokurori vendor ka informuar prokurorin e EULEX-it për qëllimin e tij që të konsultohet me prokurorinë e Shtetit me qëllim të marrjes së udhëzimeve për rastin dhe tha se do të vazhdonte më tej në bazë të rezultateve nga ai konsultim.
25. Megjithatë prokurori vendor ka theksuar se vepra penale që më së shumti kishte mundësi të dilte nga ky rast ishte ajo e “shkaktimit të dëmit të përgjithshëm”, e cila ishte e dënueshme me nenin 365 të Kodit Penal të Kosovës (Ligji nr. 04/L-082). Në ato rrethana, periudha e parashkrimit e paraparë në nenin 106 të Kodit të Procedurës Penale të Kosovës do duhej të merrej parasysh, andaj ishte shumë e mundur që ajo vepër tani të ishte e parashkruar. Kjo nënkuptonte se kallëzimi penal do të duhej të hidhej poshtë.
26. ShM-ja ka theksuar se kryeprokurori i EULEX-it kishte siguruar se prokurori i EULEX-it që më parë kishte qenë i caktuar për rastin do të mund në çdo rast të vihej në dispozicion të prokurorit vendor në kapacitet të mentorimit dhe këshillimit, jashtë funksionit ekzekutiv të EULEX-it Kosovë. Përveç kësaj, siç u theksua më sipër, palët kurdo mund të paraqesin ankesë të hollësishëm tek kryeprokurori i Shtetit dhe tek kryeprokurori i EULEX-it nëse konsiderohej se rrethanat kishin ndryshuar dhe se kushtet e parapara në nenin 7A të Ligjit për Juridiksionin të ish-in përmbushur. ShM-ja gjithashtu ka thënë se kryeprokurori i EULEX-it e kishte dërguar vendimin e Panelit dhe analizën e vet të rastit (të kryeprokurorit) tek kryeprokurori i Shtetit të Kosovës për shqyrtim nga ana e tij.
27. Më pas Sekretariati i Panelit i ka shkruar ShM-së më 12 korrik 2016 për ta informuar atë se Paneli kishte për qëllim të shqyrtonte më tej rastin dhe të nxirrte një vendim të dytë pasues. Në lidhje me atë, Paneli ka dëshiruar të dëgjonte prej ShM-së nëse kishte ndonjë informatë tjetër shtesë në dispozicion dhe në veçanti nëse procedura hetimore kishte shënuar progres. Paneli po ashtu ka pyetur ShM-në nëse prokurori i EULEX-it ishte përfshirë në kapacitet të mentorimit dhe monitorimit. Paneli ka kërkuar përgjigje nga ShM-ja jo më vonë se deri me datën 19 gusht 2016.
28. ShM-ja ishte përgjigjur me 17 gusht 2016 për të thënë se rasti tani binte nën kompetencën ekskluzive të prokurorit vendor në Prokurorinë Themelore të Mitrovicës dhe më tej se prokurorët e EULEX-it në fakt nuk ishin përfshirë në asnjë aktivitet formal të mentorimit dhe monitorimit. Megjithatë ShM-ja ka theksuar se udhëheqësi i ekipit të prokurorëve të EULEX-it në Mitrovicë ishte takuar me prokurorin e ri të caktuar vendor

më 2 shkurt 2016 dhe prapë me 3 gusht 2016 me qëllim të përcaktimit nëse hetimet kishin shënuar ndonjë progres të mëtejshëm.

29. Gjatë takimit të datës 2 shkurt 2016, prokurori i EULEX-it ka informuar prokurorin vendor të ri rreth takimit që ishte mbajtur më parë me prokurorin kosovar, i cili kishte qenë i caktuar më parë për rastin dhe për hapat hetimor që ishin ndërmarrë.
30. Prokurori i EULEX-it po ashtu ka informuar prokurorin e ri të caktuar rreth vendimit dhe rekomandimeve të Panelit si dhe rreth dëshirës së tyre për të mësuar rreth ndonjë hapi hetimor që do të mund të ishte ndërmarrë. Prokurori i ri vendor ka shprehur keqardhjen për pamundësinë e ndërmarrjes së ndonjë hapi hetimor dhe ka thënë se ishte tejet i ngarkuar me raste të tjera më urgjente me të pandehur që ishin në paraburgim. Për më tepër, prokurori vendor në fjalë nuk ishte i përgatitur për takime të tjera pasuese për shkak të ngarkesës me punë dhe përkushtimeve të tij.
31. Në takimin e radhës së mbajtur më 3 gusht 2016, prokurori vendor ka thënë se nuk kishte ndërmarrë asnjë hap tjetër hetimor që nga takimi paraprak i mbajtur më 2 shkurt 2016. Megjithatë ai ka theksuar se e kishte shqyrtuar rastin dhe kishte ardhur në përfundim se rasti do të mund të vazhdonte në dy drejtime të mundshme. Së pari, rasti do të mund të gjykohej nën akuzat për "shkaktim të rrezikut të përgjithshëm" dhe së dyti, rasti do të mund të gjykohej nën akuzat për "krim të organizuar", çka do të nënkuptonte se rasti do të binte nën kompetencën ekskluzive të kryeprokurorit të Shtetit. Ai dukej se e favorizonte opsionin e parë, i cili do të shpinte në mbylljen e rastit në bazë të afatit të parashkrimit të paraparë me nenin 106 të Kodit të Procedurës Penale të Kosovës (Ligji nr. 04/L-082).
32. Prokurori i EULEX-it ka caktuar një takim pasues me prokurorin vendor për datën 10 gusht 2016, por se ishte anuluar prej prokurorit vendor me arsyen se duhej të merrte pjesë në detyra më urgjente.
33. ShM-ja ka theksuar si përfundim se për shkak të mungesës së progresit të kësaj lënde dhe mungesës së angazhimit të vërtetë nga ana e prokurorit vendor të caktuar për rastin, kryeprokurori i EULEX-it i kishte kërkuar Njësisë Këshilluese të EULEX-it për Çështje të Drejtësisë që ta monitoronin këtë lëndë zyrtarisht më 10 gusht 2016.

III. VENDIMI I DYTË PASUES

34. Më 10 janar 2017, Paneli përsëri u kthye në këtë lëndë për të shqyrtuar masat e ndërmarra nga Misioni në zbatimin e rekomandimeve të Panelit. Në vendimin e asaj date, Paneli ka marrë parasysh hapat shtesë të mëtejshëm të ndërmarrë nga ShM-ja për zbatimin e rekomandimeve të Panelit. Megjithatë, Paneli gjithashtu konsideroi se këto hapa "nuk kanë qenë të tilla që të siguronin se e drejta e ankuesve për një zgjidhje efektive është duke u mbrojtur në mënyrë efektive". Më tej vuri në dukje se kryeprokurori i EULEX-it ka ofruar garancinë e tij që prokurori i EULEX-it, i caktuar më parë në këtë lëndë, mund të jetë në dispozicion të prokurorit vendor në një kapacitet për mentorin dhe këshillim jashtë funksionit ekzekutiv të EULEX-it (Letra nga ShM-ja, 2 mars 2016). Paneli vëren se kryeprokurori i EULEX-it ka siguruar se prokurori i EULEX-it që më parë kishte qenë i caktuar për rastin mund të vihej në dispozicion të prokurorit vendor në kapacitet të mentorimit dhe këshillimit jashtë funksionit ekzekutiv të EULEX (letra nga ShM-ja, 2 mars 2016). Paneli gjithashtu vëren se kryeprokurori i EULEX-it ka kërkuar nga Njësia Këshilluese e EULEX-it për Çështje të Drejtësisë që ta monitoronte lëndën zyrtarisht për shkak të mungesës së progresit dhe mungesës së angazhimit të vërtetë nga ana e prokurorit vendor me 10 gusht 2016 (letra nga ShM-ja, 17 gusht 2016).

35. Pas shqyrtimit të informatave të fundit që janë dhënë nga ShM-ja në lidhje me zbatimin e rekomandimeve të dhëna nga Paneli, Paneli ka bërë gjetjet dhe rekomandimet vijuese:

“Deklaron se ShM-ja deri më tani nuk ka mundur t’i zbatojë më tej rekomandimet e dhëna nga Paneli, siç përshkruhet në Vendimin dhe të Gjeturat fillestare të Panelit të datës 22 prill 2015.

Deklaron se të drejtat e ankuesve për zgjidhje juridike efektive vazhdojnë të jenë të prekura negativisht nga mungesa e hetimeve efektive të qarta rreth lëndës.

E fton Misionin, përmes ShM-së, të kërkojë informata të rregullta nga autoritetet e Kosovës në lidhje me ecurinë e hetimeve, në veçanti me statusin e monitorimit zyrtar të rastit nga ana e prokurorit të EULEX-it.

E fton Misionin të vazhdojë të ndërlihet me autoritetet përkatëse të Kosovës me qëllim të përcjelljes së ecurisë së rastit.

E fton ShM-në të informojë Panelin rreth ecurisë së hetimeve në fjalë deri me datën 28 shkurt 2017.”

36. Në përgjigje të kësaj çfarë u tha më sipër, me shkresën e datës 29 maj 2017, ShM-ja i ka shkruar Panelit dhe e ka informuar atë se në kundërshtim me indikacionet e mëparshme, lënda nuk ishte mbyllur, por ishte duke u hetuar nga Prokuroria Themelore në Mitrovicë (Vushtrri).

IV. VENDIMI I TRETË PASUES

37. Më 27 mars 2019, Paneli ka lëshuar vendimin e tretë pasues. Në atë vendim, Paneli më tej vuri në dukje si në vijim.
38. Më 15 dhjetor 2017, Paneli përsëri i ka shkruar shefes së Misionit për të pyetur rreth zhvillimeve të reja në këtë lëndë.
39. ShM-ja është përgjigjur përmes një shkrese me datën 30 mars 2018. Në atë shkresë, ShM-ja ka treguar se Misioni kishte mbajtur disa takime me autoritetet përkatëse të policisë dhe prokurorisë për të kërkuar informata mbi ecurinë e hetimit. ShM-ja gjithashtu ka sqaruar se hetimi i asaj lënde ishte monitoruar që nga gushti i vitit 2016 nga Njësia Këshillëdhënëse për Çështjet e Drejtësisë në Divizionin për Përforcim. ShM-ja ka saktësuar se lënda ka mbetur aktiv, por ka qenë në fazën paraprake hetimore dhe se kishte vazhduar të monitorohej nga Njësia Këshillëdhënëse për Çështje të Drejtësisë.
40. Përmes shkresës së datës 12 prill 2018, Paneli ka konfirmuar se ka pranuar letrën e fundit të ShM-së dhe ka ftuar atë të plotësonte përgjigjen e saj me informata rreth çfarëdo progresi të mëtejshëm të arritur në këtë lëndë.
41. ShM-ja ishte përgjigjur përmes një shkrese të datës 22 maj 2018 në të cilën ajo tregoi se “nuk ka pasur progres të mëtejshëm thelbësor që nga [letra] e datës 30 mars 2018”. Ndërsa duke treguar për një numër takimesh që ishin mbajtur në lidhje me këtë rast, ShM-ja tregoi se situata ‘nuk ka ndryshuar’ që nga njoftimi i fundit i saj dhe se ende nuk ishte lëshuar ndonjë aktvendim mbi fillimin e hetimit. ShM-ja gjithashtu ka theksuar pikëpamjen e saj se ‘është përgjegjësi e institucioneve të Kosovës për të kryer një

hetim efektiv'. Së fundi, ShM-ja është angazhuar të vazhdojë të monitorojë zhvillimet në këtë rast brenda mundësive dhe aftësive të Misionit.

42. Përmes shkresës së datës 17 janar 2019, Paneli ka dërguar një kërkesë tjetër për njoftim në lidhje me këtë rast. Në veçanti, nga ShM-ja ishte kërkuar që të ofronte dëshmi në lidhje me sa vijon:
 - a. Nëse Misioni ishte në dijeni për ndonjë zhvillim në këtë lëndë që nga njoftimi i fundit;
 - b. Nëse Misioni kishte ndërmarrë ndonjë hap apo masë shtesë në zbatimin e rekomandimeve të Panelit që nga ajo kohë;
 - c. Nëse, sipas njohurisë së Misionit, ishte ndërmarrë ndonjë hap nga autoritetet vendore për të vazhduar hetimin e kësaj lënde dhe posaçërisht nëse lënda ishte ende aktive apo e mbyllur?
 - d. Nëse vendimet e Panelit në lidhje me këtë lëndë iu janë komunikuar autoriteteve vendore së bashku me dosjen e lëndës;
 - e. Nëse është duke u zhvilluar ose planifikuar të ketë ndonjë përcjellje - në formë të monitorimit ose ndryshe - nga Misioni në lidhje me atë lëndë.
43. Më 20 shkurt 2019, ShM-ja iu është përgjigjur pyetjeve të Panelit dhe ka treguar si në vijim. ShM-ja ka treguar se Njësia për Monitorimin e Lëndëve ka kontaktuar prokurorin kompetent në Prokurorinë Themelore të Mitrovicës dhe ishte njoftuar se lënda ishte ende në fazën paraprake të hetimit. ShM-ja gjithashtu ka vënë në dukje ndryshimin në natyrën e mandatit të Misionit dhe ka treguar se Misioni do të vazhdojë të monitorojë në mënyrë periodike atë lëndë. ShM-ja ka theksuar faktin se nën mandatin aktual, Misioni nuk është i autorizuar të këshillojë institucionet vendore në lidhje me lëndët individuale. Për më tepër ShM-ja ka parashtruar se sipas mandatit aktual, Misioni nuk është në gjendje të sigurojë që viktimat të gëzojnë të drejtat e ankuesve për një zgjidhje efektive. Gjithashtu është vënë në pah se kryeprokurori i Shtetit të Kosovës ishte informuar për vendimin e Panelit dhe vendimin e PKDNj-së në lidhje me këtë lëndë.
44. Më 22 shkurt 2019, letra e ShM-së iu ishte dërguar përfaqësuesit të ankuesve për informim dhe në mënyrë që t'u ofrojë atyre një mundësi që të paraqitet ndonjë parashtrësë në përgjigje të letrës së ShM-së. Në të njëjtën ditë, më 22 shkurt 2019, përfaqësuesja e ankuesve ka konfirmuar pranimin e letrës dhe ka treguar se ajo do të ofronte ndonjë parashtrësë të mëtejshme jo më vonë se me datën 15 mars 2019.
45. Më 3 mars 2019, përfaqësuesja e ankuesve, i ka shkruar Panelit dhe iu ishte përgjigjur parashtrësave të ShM-së. Ajo ka treguar se përgjigja e ShM-së nuk ishte 'asgjë e re' dhe se përbëhej nga sugjerimi se a) nuk ishte përgjegjësia e Misionit dhe b) refuzoi të pranonte ose t'i përmbahej vendimeve të Panelit. Znj. Post gjithashtu e vë në dyshim vërtetësinë dhe besueshmërinë e pretendimit se aktualisht çështja është duke u hetuar nga autoritetet e Kosovës. Ajo gjithashtu fton Panelin që të shqyrtojë që të urdhërojë kompensimin për secilën familje.
46. Në bazë të asaj që u përmend më sipër, Paneli konstaton se ankuesit në këtë rast ende nuk kanë qasje në ndonjë zgjidhje efektive për t'i vërtetuar të drejtat e tyre themelore dhe për të marrë ndihmë dhe dëmshpërblim adekuat për shkeljen e atyre të drejtave.
47. Paneli thekson faktin se autoritetet vendore janë duke u marrë më lëndën në mënyrë të duhur dhe aktualisht po e hetojnë atë. Paneli gjithashtu thekson angazhimin e

Misionit për të monitoruar rregullisht rrjedhën e veprimit të autoriteteve në lidhje me hetimin e kësaj lënde. Paneli dëshiron që në mënyrë të qartë të nënvizojë nevojën që Misioni duhet t'ju bëjë të qartë autoritetet kompetente vendore faktin se ky rast duhet të hetohet në mënyrë të plotë dhe efektive, pasi kjo ka të bëjë me llojin më serioz të shkeljeve të të drejtave të njeriut.

48. Së fundi, në përgjigje të parashtresave të përfaqësueses së ankuesve, Paneli thekson se nuk ka autorizim sipas instrumentit të tij statusor që të urdhërojë të ofrohet ndonjë ankuesi kompensim financiar (Raporti vjetor 2016 i PShDNj-së, faqet 2 dhe 48-50; *Zahiti kundër EULEX-it*, 2012-14, 11 nëntor 2014, në veçanti, paragrafi 16).

V. VENDIMI I KATËRT PASUES

49. Ky vendim përbën një vendim të mëtejshëm dhe përcjellës të katërt me radhë, në përputhje me rregulloren 45 e *tutje* të rregullores së punës së Panelit.
50. Pas dorëheqjes së një prej anëtarëve të Panelit, ky anëtar u zëvendësua nga anëtari i Panelit të sapoemëruar, znj. Anna Autio, në përputhje me rregulloren 14 të rregullores së punës së Panelit. Për të pasur një njohje të plotë, znj. Autio u njoftua me regjistrimin e plotë të lëndës dhe për këtë arsye është plotësisht në gjendje të marrë pjesë në shqyrtimin e lëndës.
51. Më 12 shtator 2019, Paneli i ka shkruar shefit të Misionit me qëllim që të merrte informacion shtesë në lidhje me zbatimin e rekomandimeve të Panelit në këtë rast dhe se cilat përpjekje ishin bërë për të korrigjuar shkeljet e të drejtave të identifikuar nga Paneli në këtë rast.
52. Më 31 tetor 2019, Misioni iu përgjigj Panelit dhe dha informacion në lidhje me hetimin e Panelit. Disa nga këto informacione i janë dhënë Panelit në mirëbesim. Duke marrë në konsideratë përmbajtjen e këtij informacioni, Paneli është i bindur që është në gjendje të ushtrojë funksionet e tij në mënyrë të drejtë dhe pa shkaktuar paragjykim ndaj ankuesve pavarësisht nga pamundësia e Panelit për t'ua zbuluar ato informacione ankuesve. Sidoqoftë, duke marrë parasysh rëndësinë e këtij informacioni, Paneli fton Misionin të konsiderojë shpërndarjen e këtij informacioni tek autoritetet përkatëse të BE-së me qëllim të adresimit të çështjeve të përmendura në të.
53. Duke marrë parasysh pyetjen e Panelit nëse Misioni është i vetëdijshëm për ndonjë zhvillim në hetimin e kësaj lënde, Misioni tregoi se kjo lëndë është ende aktive.

“Por për fat të keq nuk është ndërmarrë asnjë hap konkret që nga letra e EULEX-it drejtuar Panelit me datën 20 shkurt 2019. Asnjë vendim mbi fillimin e ndonjë hetimi nuk është dhënë”.

54. Lidhur me pyetjen e Panelit nëse Misioni ka miratuar ndonjë hap apo masë tjetër në zbatimin e rekomandimeve të Panelit që nga data 20 shkurt 2019, Misioni tregoi se ka dorëzuar një kopje të “Vendimit të tretë për Zbatimin e Rekomandimeve të Panelit për Shqyrtimin e të Drejtave të Njeriut të datës 27 mars 2019 dhe vendimet e tjera të PShDNj-së që kanë të bëjnë me këtë lëndë me prokurorin përgjegjës të lëndës. Me atë rast, Misioni gjithashtu ka pyetur prokurorin nëse kishte ndodhur ndonjë zhvillim që nga shkurti i vitit 2019 dhe u informua se nuk ishte ndërmarrë ndonjë veprim shtesë.
55. Misioni gjithashtu tregoi se në raste të ndryshme gjatë viteve 2017-2019, EULEX-i u takua me prokurorin përgjegjës të Prokurorisë Themelore Mitrovicë dhe RIU Mitrovica dhe se këto përpjekje janë në përputhje me pavarësinë e autoriteteve gjyqësore, që i

përmbahen parimit të mos ndërhyrjes dhe përbëjnë një zbatim të plotë të mandatit të tij monitorues. Ushtruesi i detyrës së shefit të Misionit, në emër të Misionit, gjithashtu tregoi se Misioni do të vazhdojë ta bëjë këtë nëse ndodhin zhvillime të reja.

56. Paneli është shumë i shqetësuar nga fakti se kjo çështje ende nuk po hetohet. Ndërsa Paneli nuk është kompetent për të vlerësuar pajtueshmërinë e sjelljes së autoriteteve vendore të Kosovës me standardet përkatëse të të drejtave të njeriut, një dështim i vazhdueshëm për të siguruar ndonjë formë të hetimit dhe mjeteve juridike për ankuesit do të përfshinte domosdoshmërisht shkeljen e vazhdueshme të të drejtave të tyre.
57. Paneli gjithashtu alarmohet nga fakti se një lëndë e tillë, e cila për një dekadë ishte në kompetencën e EULEX-it, tani duket se është jashtë mundësive të tij. Megjithatë Paneli duhet të ketë parasysh se obligimi i Misionit për të rregulluar gabimin e bërë ndaj ankuesit mbetet. Mbi këtë bazë, Paneli do ta ftojë Misionin që të bëjë një rishikim të plotë të mjeteve në dispozicion të Misionit që të përpiqet të korrigjojë këto shkelje në një mënyrë efektive dhe t'i raportojë Panelit për masat që ai propozon të ndërmerret për ta bërë këtë.
58. Paneli gjithashtu fton Misionin të informojë dhe përfshijë ankuesit, në përputhje me rrethanat në kryerjen e një shqyrtimi të tillë.

PRANDAJ PANELI NJËZËRI

Thekson dhe përshëndet shefin e Misionit për përpjekjet e vazhdueshme të Misionit për të monitoruar këtë lëndë;

Vëren se ankuesve nuk iu janë ofruar mjete të duhura juridike dhe dëmshpërblim për shkeljen e të drejtave të tyre;

Nënvizon rëndësinë që viktimat të kenë qasje në drejtësi dhe në një mjet efektiv juridik për të përmbushur të drejtat e tyre;

Për më tepër vëren se lënda ka qëndruar pezull përpara një numri të madh autoritetesh të njëpasnjëshme për dy dekada;

Fton Misionin të vazhdojë ta kryejë mandatin e tij në maksimum, me qëllim që të sigurojë që të drejtat e ankuesve të respektohen dhe garantohen plotësisht dhe të ofroj një kopje të këtij vendimi tek autoritetet kompetente vendore;

Fton Misionin të marrë në konsideratë shpërndarjen e përmbajtjes së informacionit konfidencial tek autoritetet përkatëse të BE-së;

Fton Misionin t'i shpërndaj kopjet e këtij vendimi tek organet përkatëse brenda Misionit dhe me bashkëbiseduesit përkatës jashtë tij;

Fton Misionin të bëjë një rishikim të plotë të mjeteve në dispozicion të Misionit për të korrigjuar shkeljen e të drejtave të ankuesve në mënyrë efektive dhe t'i raportojë Panelit për masat që ai propozon t'i zbatoj për ta bërë këtë;

Fton Misionin t'i informojë dhe përfshijë ankuesit, në përputhje me rrethanat, në kryerjen e një shqyrtimi të tillë;

Fton Misionin të konsiderojë që t'i kontaktoj Shteteve Anëtare përmes Shërbimit Evropian të Veprimit të Jashtëm në lidhje me mundësinë e dëmshpërblimit ose kompensimit për shkeljen e të drejtave të ankuesve që i janë atribuar Misionit nga ana e Paneli;

E mban këtë lëndë të hapur për përcjellje të mundshme të saj; dhe

Fton Misionin të ofroj përgjigje për pyetjet e mësipërme jo më vonë se me datën 16 mars 2020.

Për Panelin,

Guénaél METTRAUX
Kryesues

Anna BEDNAREK
Anëtare

Anna AUTIO
Anëtare